

A Kúria a dr.Somogyi János ügyvéd által képviselt felperesnek, a dr.Csizmadia Attila ügyvéd által képviselt alperes ellen, kártérítés megfizetése iránt a Zala Megyei Bíróság előtt 6.P.22.386/2009. szám alatt megindított és másodfokon a Győri Ítéltábla kijavított Pf.I.20.338/2010/6. számú ítéletével befejezett perében, amely perbe az alperes pernyertessége érdekében a Egyesület beavatkozott, a jogerős ítélet ellen a felperes részéről 25. sorszám alatt, az alperes részéről 26. sorszám alatt előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán a 2012. november 14. napján megtartott tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróság ítéletét akként változtatja meg, hogy az alperes marasztalását 250.000 (kétszázötvenezer) forintra és annak 2008. szeptember 25-től a kifizetésig járó, az érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatára leszállítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 100.000 (százezer) forint elsőfokú részperköltséget, és térítsen meg az államnak felhívásra 400.000 (négy százezer) forint kereseti illetéket, míg az alperes ugyanezen időn belül 15.000 (tizenötezer) forint kereseti illetéket köteles megfizetni az államnak külön felhívásra.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 300.000 (három százezer) forint fellebbezési és felülvizsgálati részperköltséget, és térítsen meg az államnak felhívásra 800.000 (nyolcszáz ezer) forint fellebbezési és felülvizsgálati illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A Székesfehérvári Városi Bíróság a 2007. július 10-én jogerőre emelkedett 3.B.1243/2003/219. számú ítéletével - a 2001. augusztus 1-jétől augusztus 3-ig őrizetben, majd azt követően előzetes letartóztatásban volt - felperest felmentette az ellene több

bűncselekmény miatt emelt vád alól.

A felperesnek a Be. 580. §-ára alapított, vagyoni és nem vagyoni kártalanítás iránti keresete alapján indult pert a Fejér Megyei Bíróság a 3.P.20.500/2008/5. számú végzésével megszüntette, döntését a Fővárosi Ítéltábla a 9.Pf.20.777/2008/3. számú jogerős végzésével helybenhagyta. A jogerős végzés indokolása szerint a kártalanítási kérelmet a felperes a jogszabályban előírt, hat hónapos jogvesztő határidőn túl terjesztette elő. Rámutatott, hogy az adott esetben nem annak volt jelentősége, hogy a keresetlevelet a határidő utolsó napján postára adták, hanem a kérelemnek a törvényben előírt határidő lejárta előtt a bíróságra meg kellett volna érkeznie.

Ezt követően a felperes a jelen peres eljárását megindító keresetében 5.000.000 forint nem vagyoni, továbbá 1.888.000 forint vagyoni kártérítés megfizetése iránt támasztott igényt az alperessel szemben. Követelését arra alapította, hogy az ügyvéd foglalkozású alperes, a vele kötött ügyvédi megbízási szerződés alapján, a fent írt kártalanítási perben a felperes jogi képviselőt látta el. Kiemelte, hogy a keresetlevél késedelmes előterjesztésével az alperes a megbízási szerződés alapján reá háruló kötelezettségeinek nem tett eleget és emiatt a felperesnek a követelt összegű kára keletkezett.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását indítványozta. Védekezésében vitatta a megbízási jogviszony létrejöttét, a kár bekövetkezését és a bíróságnak a jogvesztő határidő számításával kapcsolatos jogi álláspontját is.

Az elsőfokú bíróság ítéletében az alperest 4.428.000 forint és ennek a 2007. július 10-től járó törvényes mértékű késedelmi kamata megfizetésére kötelezte, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Az elsőfokú ítélet indokolása szerint a felek között az ügyvédi megbízási szerződés szóban, illetve ráutaló magatartással létrejött. A felperes kára azáltal keletkezett, hogy a Be. szabályai szerint őt megillető kártalanítási igényét nem érvényesíthette. E szerződésszegés miatt a Ptk. 318. §-ának (1) bekezdése és a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése alapján az alperes köteles a kár megtérítésére, amely 3.300.000 forint nem vagyoni kárpótlásból és 1.128.000 forint elmaradt jövedelemből áll.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság a kijavított ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezését részben megváltoztatta és az alperes által fizetendő marasztalás összegét 2.589.800 forintra leszállította. A másodfokú bíróság a nem vagyoni kárpótlás összegét 2.000.000 forintban, a vagyoni kártérítést 589.800 forintban határozta meg.

A felperes felülvizsgálati kérelme az elsőfokú ítéletet helybenhagyó döntés meghozatalára irányult. Jogi álláspontja szerint a másodfokú bíróság megsértette a Pp. 253. §-ának (3) bekezdésében foglaltakat, túlterjeszkedett a fellebbezési kérelmen, mert az alperes kizárólag a kereseti kérelem jogalapját és nem az összecszerűségét vitatta. Téves az is, hogy a másodfokú bíróság a késedelmi kamatot nem a kár bekövetkeztétől számította, miközben a kár bekövetkezésekor ár- és értékviszonyokból indult ki. A nem vagyoni kártérítés mértékét pedig úgy állapította meg, hogy nem utalt azokra a személyi körülményekre, amelyeket mérlegelt. A felperest sérti a perköltség viseléséről szóló rendelkezés is, mert a jogerős ítélet szerint az alperes sem eljárási illetéket, sem perköltséget nem fizet.

Az alperes a felülvizsgálati kérelmében az elsőfokú ítéletet megváltoztató és a keresetet elutasító döntés meghozatalát kérte. Hivatkozott a Pp. [130. § (1) bekezdés h) pont, 164. §, 206. §, 229. § (1) bekezdés], a Ptk. [318. § (1) bekezdés, 339. § (1) bekezdés, 340. § (1) bekezdés, 474. § (1) bekezdés és 477. §], valamint a Be. [64. § (4) bekezdés, 555. § (1) bekezdés, 580. § (3) bekezdés, 584. § (1) bekezdés] több szabályának, továbbá a Bs. 7. §-ának és az Mt. 81. §-a (3) bekezdésének a megsértésére. Kifogásolta, hogy a jogerős ítélet nem tért ki az alperesnek az ügyvédi mulasztás lényegeként megállapított határidővel kapcsolatos okfejtésére, valamint az ún. árnyékperrel kapcsolatos érvelésére. Az alperes szerint a kártalanítási kérelem előterjesztésére vonatkozó határidő eljárásjogi jellegű, annak pedig a Bs. 7. §-a sem akadálya, hogy a konkrét perrel kapcsolatban a bíróság a határidő jellege kérdésében állást foglaljon. A kártalanítási kérelem nem kereset, csak a Pp. keretében bírálható el. A felülvizsgálati kérelem kiemelte továbbá, hogy a bíróság nem folytathatta le azt az eljárást, amelynek megindítása megghiúsult (árnyékper), a felperes pedig nem volt elzárva attól, hogy az általános elévülési időn belül kártérítési igénnyel lépjen fel azok ellen a szervek ellen, amelyek magatartása kifogásolható volt. Az alperes sérelmezte, hogy az elmaradt illetmény körében nincs jogszabályi hivatkozás a jogerős ítéletben. Nem bizonyított, továbbá, hogy a közszolgálati jogviszonynak a próbaidő alatti megszűntetése kifejezetten a büntetőeljárás miatt történt.

A Pp. 270. §-ának (2) bekezdése alapján a Kúria azt vizsgálta, hogy a jogerős ítélet a peres felek felülvizsgálati kérelmeiben megjelölt okokból jogszabálysértő-e.

A felperes felülvizsgálati kérelme alaptalan, az alperes felülvizsgálati kérelme részben alapos.

A jogerős ítélet indokolásában a másodfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a peres felek között ügyvédi megbízási

szerződés jött létre, ezért az ennek teljesítésével kapcsolatban keletkezett jogvitájukat egyrészt a megállapodásuk tartalmának és az arra irányadó jogszabályoknak az alapulvételével kellett elbírálni. Az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény (Üt.) 23. §-ának (1) bekezdése értelmében az ügyvéd és a megbízó között a megbízás akkor jön létre, amikor a felek megállapodtak a megbízás tartalmában, továbbá a megbízási díjban és az előre látható költségekben. Az Üt. 23. §-ának (2) bekezdése kimondja, hogy a szerződés írásba foglalásának elmaradása a megbízás érvényességét nem érinti, de ilyen esetben a megbízás tartalmának bizonyítása a megbízottat terheli.

A perbeli esetben a megbízás tárgya az volt, hogy az ügyvéd foglalkozású alperes, a felperes képviselőjében, a Be. 580. §-ának (1) és (2) bekezdései által szabályozott kártalanítás iránti kérelmet terjeszt elő. Ennek során az Üt. 1. §-a, valamint a 3. §-ának (2) bekezdése alapján az alperest az a kötelezettség terhelte, hogy legjobb tudása szerint, lelkiismeretesen és az ügyvédi hivatáshoz méltó módon segítse elő megbízója jogainak érvényesítését. Ez magába foglalja egyebek mellett azt a követelményt is, hogy az általa előterjesztett keresetlevél érdemi elbírálásra alkalmas legyen. Ezzel kapcsolatban figyelembe kellett volna vennie azt is, miszerint a Be. 583. §-ának (1) bekezdése hat hónapos jogvesztő határidőt írt elő, amelyet a 4/2003. PJE által előírt módon kell számítani. Amennyiben pedig az alperesnek bármilyen kétsége merül fel e határidő anyagi vagy eljárásjogi természetével és ettől függő számításával kapcsolatban, akkor az ügyvédtől az várható el, hogy az ügyfele érdekei szempontjából a legnagyobb biztonságot nyújtó megoldást válassza, azaz a fél számára hátrányosabb lehetőséget elkerülje és a kérelmet tehát úgy terjessze elő, hogy az a határidő anyagi jogi jellegű minősítése esetén is lehetővé tegye az ügyfele igényérvényesítését. Ennek elmulasztása pedig kellő alapul szolgált az ügyvédi megbízási szerződés megszegésének a megállapításához és ennek eredményeként a Ptk. 318. §-ának (1) bekezdése alapján alkalmazandó Ptk. 339. § (1) bekezdésében írt jogkövetkezmény levonásához.

Az alperes szerződésszegő magatartásával oki összefüggésben álló kárát a kártalanítási perben előterjesztett igényével egyezően jelölte meg és állította, hogy a keresetlevél határidőben történő előterjesztése esetén annak valamennyi tételéhez hozzájutott volna. A Pp. 229. § (1) bekezdésére, valamint az 1997. évi LXVI. törvény 7. §-ára figyelemmel, a per megszüntetése folytán ez a kérdés a jelen peres eljárás során nem volt érdemben vizsgálható. A kialakult bírói gyakorlat szerint ugyanis az ügyvéd ellen indított kártérítési per bírósága érdemben nem vizsgálhatja azt a kérdést, hogy a felperes az ügyvéd mulasztása hiányában az elmulasztott pert megnyerte volna, illetőleg időben előterjesztett kérelem esetén a bíróság mit ítélt volna meg a részére (BH 2009.356., valamint BH

2012.90.) .

A lefolytatott bizonyítási eljárás adatai alapján megállapítható volt, hogy a felperes által az ügyvédi megbízási szerződés megkötésével elérni kívánt cél - azaz a kártalanítási eljárás megindítása - olyan ok miatt maradt el, amelyért az alperes a fent vizsgált szerződésszegése miatt felelősséggel tartozik. Ez kellő alapul szolgált ahhoz, hogy a felperes a Ptk. 478. §-ának (2) bekezdése alapján, a megbízás eredménytelensége folytán, a kifizetett 150.000 forint megbízási díjat visszakövetelhesse.

Emellett megállapítható az is, hogy az alperes a fent részletesen vizsgált mulasztásával elzárta a felperest a Be. 580. §-ának (1) bekezdése alapján őt megillető kártalanítási igény érvényesítésétől. Ezzel sérült a felperesnek a megbízási szerződés megkötése idején hatályban volt, 1949. évi XX. törvény 57. § (1) bekezdésében biztosított bírósághoz fordulás joga, azaz hogy jogait a törvény által felállított független és pártatlan bíróság bírálhassa el. Ezzel a felperest olyan immateriális hátrány érte, amellyel egyben a Ptk. 75. § (1) bekezdésében írt személyiségi jogai is sérültek, amely a Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pont alkalmazásával kellő alapul szolgál a nem vagyoni kártérítéshez.

A Ptk. 355. §-ának (4) bekezdése alapján a nem vagyoni hátrány csökkentéséhez 100.000 forint kárpótlás megállapítása indokolt, figyelembe véve a hasonló jogsérelem tekintetében más döntésekben megállapított kárpótlások mértékét, valamint azt a tényt, hogy a felperes a büntetőeljárással összefüggő kártalanítási igénye mellett a kártérítési igényének érvényesítésétől - bár más jogi feltételek között - nem volt elzárva.

A kifejtett indokokra tekintettel a Kúria a Pp. 274. §-ának (4) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú ítéletet megváltoztatva az alperes marasztalását 250.000 forintra és annak a 2008. szeptember 25. napjától járó törvényes mértékű késedelmi kamatára leszállította. Miután a felperes károsodása a kártalanítási kereset alapján indult pert megszüntető végzés jogerőre emelkedésével bekövetkezett, a Kúria a kamatfizetés kezdő időpontjának ezt tekintette [Ptk. 301. § (1) bekezdés, 360. § (1) és (2) bekezdés].

A Pp. 81. §-ának (1) bekezdése alapján a megváltozott pernyertességi arány figyelembevételével kötelezte a Kúria a felperest 100.000 forint elsőfokú részperköltség megfizetésére és a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján rendelkezett a kereseti illeték viseléséről.

A Pp. 270. §-ának (1) bekezdése szerint alkalmazott 81. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte a felperest a fellebbezési és

*felülvizsgálati részperköltség megfizetésére, valamint a 6/1986.
(VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján a
fellebbezési és felülvizsgálati illeték megtérítésére.*

Budapest, 2012. november 14.

*Dr. Molnár Ambrus s.k. a tanács elnöke, Dr. Udvary Katalin s.k.
előadó bíró, Dr. Almásy Mária s.k. bíró*

A kiadmány hitelélül:

*kúriai tisztviselő
HM*